

Raadsvoorstel

Onderwerp:

visie Samen voor Veilig

portefeuillehouder: Linda van den Beucken

datum vergadering: 23 februari 2026

zaaknummer: 0889439684

Samenvatting

Geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder fysiek, psychisch en seksueel geweld evenals verwaarlozing, is de meest voorkomende vorm van geweld dat in Nederland plaatsvindt. Regionale samenwerking met gemeenten en andere samenwerkingspartners, zoals Veilig Thuis, is essentieel voor een effectieve aanpak van huiselijk geweld. Commitment en mede-eigenaarschap op een gezamenlijke koers is hard nodig. De regionale visie Samen voor Veilig vormt daarvoor het fundament.

Voorstel

1. De regionale visie Samen voor Veilig (bijlage 1) vast te stellen.

Toelichting raadsvoorstel

1. Aanleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder fysiek, psychisch en seksueel geweld evenals verwaarlozing, is de meest voorkomende vorm van geweld dat in Nederland plaatsvindt. Vanwege de ernst, urgentie en impact van deze problematiek – zowel individueel als maatschappelijk – en het intergenerationele karakter (van generatie op generatie), in combinatie met de hardnekkigheid van geweldspatronen, is het van belang dat we samenwerken aan een effectieve aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Deze effectieve aanpak rust op een gezamenlijke visie waar zowel gemeenten als samenwerkingspartners zich aan committeren.

2. Doelstelling

Duurzame veiligheid te creëren voor kinderen en volwassenen die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties.

3. Uitgangssituatie

In 2024 is gestart met de samenwerking vanuit de regionale samenwerkingsovereenkomst GIA. Vanuit de gemeente Beesel omarmen we de visie Samen voor Veilig en staan wij inhoudelijk erachter om met deze visie aan de slag te gaan. De gemeente Beesel kan een dergelijk programma niet zelf, zonder regionale samenwerking organiseren. We kijken hierbij met scherpste naar uitvoerbaarheid en financiën. De uit de visie voortkomende ambities hebben ook financiële consequenties. Deze worden pas in detail duidelijk in het programmaplan dat in de zomer aan het college zal worden voorgelegd. Echter, op basis van de visie die nu voorligt hebben we de financiële consequenties op hoofdlijnen al zo goed mogelijk inzichtelijk gemaakt.

De definitieve visie is opgeleverd in januari 2025, waarna de regio aan de slag is gegaan met de concretisering in het Programmaplan Samen voor Veilig. Hoewel de visie collectief omarmd wordt, heeft vanwege de uiteenlopende financiële mogelijkheden van gemeenten het visie- en besluitvormingstraject vertraging opgelopen. Daarbij was de timing van de voorgenomen besluitvorming niet ideaal omdat de lopende begroting bij de deelnemende gemeenten al rond was. Wij zijn solidair met de regio. We adviseren om in te stemmen met de uitvoering van de regiovisie.

4. Rol gemeente

Gemeente Beesel is als deelnemende gemeente in Noord- en Midden-Limburg betrokken bij dit programma. Dit programma raakt de uitvoering van het gehele sociale domein en vraagt tevens betrokkenheid van al onze lokale en regionale partners.

De regionale visie ligt in Q1 van 2026 voor ter besluitvorming in alle gemeenteraden in Noord- en Midden-Limburg. Op basis van gelijklopende besluitvorming wordt in Q3 2026 het programmaplan, inclusief begroting, voorgelegd aan de veertien Colleges. Uw gemeenteraad wordt geïnformeerd over de vaststelling van het programmaplan evenals de lokale financiële doorvertaling.

5. Toelichting

1.1 De visie dient als gezamenlijke koers op een complex en onderbelicht thema.

Ondanks de inzet van de afgelopen jaren om geweld in afhankelijkheidsrelaties te stoppen, zijn de resultaten in de regio Noord- en Midden-Limburg zorgelijk. Slechts in 6% van de gezinnen die te maken hebben met geweld, lukt het om het geweld binnen een jaar te stoppen.¹ De praktijk is weerbarstig: de combinatie van verkokering tussen domeinen, samenwerkingsprocessen die als estafette zijn ingericht en instanties die vaak individueel in plaats van systemisch werken belemmeren de vooruitgang. Commitment en mede-eigenaarschap op een gezamenlijke koers is hard nodig. De regionale visie Samen voor Veilig vormt daarvoor het fundament.

¹ Steketee, M., van Loon-Dijkers, L., Lünemann, M., Dusault, Y., & Tierolf, B. (2023). *Derde Cohortstudie: Resultaten van de aanpak partnergeweld en kindermishandeling*. Verwey-Jonker Instituut.

1.2 De uitgangspunten van de visie bieden een solide basis voor een effectieve aanpak.

De visie staat voor het doorbreken van verkokering en van het estafettemodel – de wijze waarop een melding steeds aan een volgende instantie wordt overgedragen, waarbij het geheel versnipperd raakt en informatie verloren raakt. Daarnaast richt de visie zich op één vast aanspreekpunt voor het gezin dat langdurig betrokken is, de kracht van het informele netwerk en een systeemgerichte aanpak waarin aandacht is voor patronen in het gehele gezinssysteem. Met deze uitgangspunten willen we bereiken dat inwoners en gezinnen zich meer gehoord en gezien voelen, dat we een betere analyse maken van geweldspatronen en dat we het geweld sneller en effectiever stoppen.

1.3 De uitgangspunten van de visie zijn in lijn met landelijke ontwikkelingen.

De visie sluit aan bij landelijke ontwikkelingen zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd. Beide benadrukken dat het huidige systeem onvoldoende effect heeft en pleiten voor een betere samenwerking tussen domeinen, meer transparantie en eenvoud en een hogere kwaliteit van ondersteuning.

1.4 Een effectieve aanpak van GiA verlaagt de directe en indirecte, maatschappelijke kosten.

Naast individuele en maatschappelijke schade zijn de kosten van geweld in afhankelijkheidsrelaties enorm. In 2015 werd al ingeschat dat iedere geïnvesteerde euro in de bestrijding van kindermishandeling €19 oplevert.² Recent regionaal onderzoek laat zien dat de maatschappelijke kosten van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Noord- en Midden-Limburg jaarlijks €561 miljoen bedragen.³ €16,9 miljoen daarvan komt direct voor rekening van de gemeenten van Noord- en Midden-Limburg. De indirecte kosten komen voort uit gevolgen op de lange termijn, zoals criminaliteit, psychologische- of verslavingszorg en uitkeringsafhankelijkheid. Het is aannemelijk dat de maatschappelijke kosten op termijn omlaag gaan wanneer we geweldspatronen succesvol en duurzaam doorbreken.

1.5 Versterken lokale team

In het landelijk richtinggevend kader voor stevige lokale teams zijn kwaliteitseisen geformuleerd waaraan ieder lokaal team dient te voldoen. Deze eisen vormen het fundament voor de verdere doorontwikkeling van de lokale teams binnen de gemeente Beesel. Voor het jaar 2026 is het voornemen om gericht te onderzoeken op welke wijze de integraliteit binnen het sociaal domein verder kan worden versterkt. Dit richtinggevende kader combineert de uitgangspunten van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming, waarin wordt uitgegaan van een eenvoudiger en gezinsgericht model.

Deze werkwijze sluit aan bij de bredere beleidsmatige beweging naar versterkte samenhang tussen de domeinen jeugd, Wmo, werk & inkomen en welzijn. Het jaar 2026 wordt benut om te verkennen hoe deze gezamenlijke aanpak structureel kan worden belegd en geborgd binnen de gemeente Beesel. Ter ondersteuning van dit proces heeft de VNG het 'Verkenninginstrument Toegang' ontwikkeld. Voor de regio Noord- en Midden-Limburg zijn hiermee per gemeente specifieke aandachtspunten geformuleerd. Deze aandachtspunten bieden richting en houvast bij het verder versterken van de integraliteit binnen het sociaal domein en vormen een belangrijke basis voor de vervolgstappen die Beesel in 2026 zal zetten. Daarnaast zal in 2026 inzichtelijk worden welke financiële middelen noodzakelijk zijn om deze transitie te realiseren. Hierbij kan worden gedacht aan investeringen in scholing, deskundigheidsbevordering en aanvullende ondersteunende voorzieningen die bijdragen aan de kwaliteit en duurzaamheid van de nieuwe werkwijze.

1.6 Inhoudelijk

Naast de versterking van het lokale team kent het programma meerdere aanvullende focusgebieden. Een belangrijke bouwsteen is het werken met een **gemeenschappelijk handelingskader** voor professionals: *Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid*. De Top-3-methodiek ondersteunt deze werkwijze en biedt professionals concrete handvatten. Sinds 2020 zijn in de regio circa 400 professionals in deze methodiek getraind. Hiermee is een stevige basis gelegd voor verdere doorontwikkeling en implementatie.

² Berg-le Clercq, T., Dekker, M., & van der Kooij, C. (2015). *Aanpak van geweld tegen kinderen in Europa: De koers die we moeten varen*. Augéo Foundation & De Kinderombudsman.

³ Van Bochove, A., Walden, J., & Bos, J. (2025, mei 1). *Maatschappelijke kosten GiA (met name huiselijk geweld en kindermishandeling) in Noord- en Midden-Limburg*. Memo in het kader van het Programmaplan GiA 2025–2030.

Daarnaast wordt sinds augustus 2024 in Noord- en Midden-Limburg gewerkt met **MDA++** als experimentele werkwijze voor complexe GiA-casuïstiek. MDA++ bundelt expertise voor de aanpak van de meest ernstige en structurele vormen van geweld in gezinnen en huishoudens. Hierbij werken professionals uit de domeinen hulpverlening, veiligheid en medische zorg nauw samen, aangevuld met specialistische expertise. Deze integrale samenwerking draagt bij aan een effectievere en meer samenhangende aanpak.

Ook wordt ingezet op de interventie **Handle with Care**, waarbij een school na een melding van huiselijk geweld via het professioneel netwerk vroegtijdig ondersteuning kan bieden aan een jongere. Voor een duurzame regionale borging van deze interventie is structurele afstemming en kennisdeling tussen betrokken partijen noodzakelijk.

Tot slot sluit het programma aan bij de uitgangspunten van de Hervormingsagenda Jeugd door meer nadruk te leggen op **leren vanuit de praktijk**. Evaluatie van casuïstiek vindt nu nog beperkt plaats en beschikbare ondersteunende instrumenten zijn versnipperd en onvoldoende vindbaar. Daarnaast ontmoeten professionals met een vergelijkbare rol elkaar niet vanzelfsprekend. Het programma faciliteert daarom regionale kennisnetwerken en cursusaanbod, met als doel het versterken van deskundigheid, samenwerking en lerend vermogen binnen de aanpak GiA.

a. Financieel

De daadwerkelijke kosten voor de uitvoering van het volledige programmaplan zijn op dit moment nog niet bekend. Dat komt met name omdat het subsidiebedrag van Veilig Thuis kan wijzigen na afronding van het onderzoek naar de werkzaamheden van Veilig Thuis. De doelstelling van dit onderzoek is om te komen tot een gedeelde taakopvatting met een passende opdracht en begroting. De resultaten van dit onderzoek kunnen nog invloed hebben op de hoogte van kosten van het programmaplan.

Op basis van de op dit moment beschikbare informatie kunnen we echter al een beeld geven van de kosten voor de uitvoering van het volledige programmaplan voor Beesel. Het betreft hier de totale kosten van alle in dit plan opgenomen maatregelen/interventies waaraan wij, net als de andere gemeenten in de regio, gaan deelnemen.

	2027	2028	2029	2030
Kosten uitvoering volledig programmaplan	€ 143.000	€ 146.000	€ 149.000	€ 151.000
Huidige raming in begroting 2026-2029 voor GiA / Veilig Thuis	€ 115.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000
Tekort	€ 28.000	€ 30.000	€ 33.000	€ 35.000

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zijn de kosten voor Beesel hoger dan het bedrag waar we in de begroting 2026-2029 rekening hebben gehouden. De aanvullende kosten nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2027-2030.

Kosten versterken lokale team.

Zoals in de toelichting onder punt 1.5 “Versterken lokale team” is aangegeven zal in de loop van 2026 inzichtelijk worden welke financiële middelen noodzakelijk zijn om de benodigde transitie te realiseren. Dit betreft b.v. investeringen in scholing, deskundigheidsbevordering en aanvullende ondersteunende voorzieningen die bijdragen aan de kwaliteit en duurzaamheid van de nieuwe werkwijze. De kosten hiervoor hebben we op dit moment nog niet in beeld. Ook dit nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2027-2030.

b. Juridisch

De samenwerking tussen gemeenten op dit thema vindt zijn grondslag in de eerder gesloten samenwerkingsovereenkomst. Het college van de gemeente Venlo is bevoegd de subsidie aan Veilig Thuis mede namens het college van burgemeester en wethouders van Beesel te verstrekken.

c. Risico's

Succes van de visie staat of valt met de wijze van uitvoering. De visie is op hoofdlijnen geformuleerd en vormt de basis voor het Programmaplan Samen voor Veilig. Het programmaplan wordt na vaststelling van de visie in de gemeenteraden medio 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de veertien Colleges.

Onzekere situatie meerjarige subsidie Veilig Thuis (zie Financieel)

Op basis van de in november 2025 vastgestelde meerjarenbegroting 2026-2027 is er meerjarig een negatief begrotingssaldo zichtbaar. De structurele extra kosten van de visie "Samen voor veilig" zorgen dat negatieve saldo groter wordt. Hoe het begrotingssaldo zich de komende jaren daadwerkelijk gaat ontwikkelen, is op dit moment nog onzeker en zullen we nauwlettend volgen.

6. Visie Leef Beesel

Dit thema is zeer nauw verbonden aan Leef voor elkaar. We bouwen in gezamenlijkheid met onze regio en samen met onze gemeenschap verder aan een sterke en veerkrachtige gemeenschap. Voor ons is inzet op gezondheid en preventie het uitgangspunt. Inwoners hebben het hier naar hun zin, voelen zich goed, zorgen voor zichzelf én voor elkaar. Daarvoor is een veilige thuissituatie een basisvereiste.

7. Toegankelijkheid

Door regionaal en met alle lokale partners gezamenlijk op te trekken op dit thema creëren we een vangnet om deze problematiek zichtbaar te maken en hulp te bieden.

8. Duurzaamheid

Nu investeren in veiligheid voor betrokkenen levert de samenleving en de gemeente Beesel op termijn veel op. Als toekomstige generaties in veiligheid en stabiliteit kunnen opgroeien is het zeer aannemelijk dat dat een positief effect kan hebben op toekomstige uitgaven op het gebied van zorg, inkomen en veiligheid.

Bijlagen

1. Visie Samen voor Veilig Noord- en Midden-Limburg